

revertar in pace. Volunt tyranni vincitam & debilitatam veritatem, quia formidant liberam ac robustam: cum verò timeant, odere: hi verò sunt Principes ingrati sicut Achab: ingratitude enim veritatem non sustinet, quia veritas magis obstringit: tyrannica savitia eam abominatur, quia ad nos cum veritate misericordia descendit.

493 Verum si injuria, quæ alicui coram Principe fit, magis ipsum Principem afficit, ex quo severius exigit supplicium: cur Achab Michæam offensum conjicit in vincula, & Sedeciam offensorem permittit liberum ac impunem? Offensum misit in carcerem Achab, & favit offensori: quia tyranni veritatem crimen, audaciam reputant obsequium. Absalon præbuit se gratum Achitopheli audaciter & impudenter suadenti accessum ad parentis concubinas: *Ingrederere ad concubinas patris tui.* Saul pugionis ictibus interfecit Pontificem Achimelech vera dicentem de Davide: *Et quis in omnibus servis tuis, scit David fidelis?* Ex quo accidit ut pavidi ministri coram Principe multum caveant vera loqui, & studeant mendaciter blandiri: siquidem vident punitam veritatem instar criminis, & favitam adulationem tamquam obsequium. Conjecerunt in vincula Puthiphaz Josephum, & Herodes Baptistam: sed utriusque vinceti fuit dispar eventus: nam Joseph, quia obsequiosè interpretatus est somnia, umbram quamdam falsitatis

Adulatio
audax
placet ty-
ranno.

2. Reg. 16.

1. Reg. 22.
Mendacium
placet
Principi,
displacet
veritas.

præ se ferentia, evasit dominus universi Ægypti: Baptista, quia liberè nudam protulerat veritatem, jugulatus est. *Sine lumbi Luc. 12. vestri præcinchi, & lucernæ ardentes in manibus vestris.* In præcinatione significatur violenta mors, qualem Christus prædixit Petro: *Alius cinget te:* in lucernis significatur Evangelica prædicatio. Cur igitur Christus cum morte violenta jungit Evangelicam prædicationem? Quia omnis qui prædicandæ veritatis munus suscipit, paratus esse debet ad subeundam mortem violentam. Veritatem excipiunt Principes vinculis & gladio, Judæi lapidibus, adulatores alapis.

494 Vidimus in prædictis quomodo ingratitude & tyrannis detestantur veritatem: ex sequentibus nobis compertum erit, quomodo ipsa detestatio pariat supplicium. Gerendo bello devotus, ac deliberatus Achab de sententia pseudoprophetarum, egressus est de Samaria ad expugnandum & capiendum Ramoth: cum verò impiger Benadab in occursum procederet, utriusque exercitus viribus durum prælium commissum est, in quo impius Achab sagittæ unius in incertum excussæ, sed à Deo directæ, & perlata vulnere interiit: *Viv autem quidam tetendit arcum, in incertum sagittam dirigens, & casu percussit Regem Israel.* Et fuit unicus qui in hoc conflictu interiit, juxta prophetiam Michææ: nam fuerat Rex inter omnes ingratos Principes Israelis singulariter unicus ingrati-

Impietatis
supplicium

3. Reg. 22.

ingratitude. Sagitta una fortè excussa confixit, & ejus sanguinem linxere canes eodem loco, quo fuerat lapidatus Naboth. Justè enim tyrannica cupiditas crudeli siti canum punitur. Sic enim Deus punivit mortem innocentis, veram reddidit comminationem Eliæ, & fidem, ac honorem fecit veritati Michææ. Plerumque Deus ad tempus dissimulat cum ingratis, sed nunquam parit. Dissimulavit cum Saule, sed tandem suo eodem gladio confecit. Dissimulavit cū Absalone, sed tribus lanceis illius ingratum cor transfixit. Divina iustitia permittit gloriari malos de triumphis suorum desideriorum, ut in medijs voluptatibus sic acerbius supplicio intercipiat. Quandoque differtur supplicium, sed maiori pena compensatur dilatio, ut evenit Achab, cui cælum necem intulit: ad solum enim spectat Deum ingratitude nis infidelis punitio.

CAPUT XI.

Ingratitudo sceptri Hebræi fuit malum contagiosum.

§. PRIMUS.

Impietas parentum transit ad filios sicut hereditas.

Filij impij
a parentibus impij.

495 **I**nterfecto Achab, successit sceptro Ochozias, ejus filius primogenitus, æquè ægrotus corpore & anima: nam parentum impietas morbos fe-

cerat immedicabiles. Ab impijs parentibus, in ipsorum supplicium & opprobrium nascuntur filij: siquidem cum sanguine impietatem, & mores hæreditarios accipiunt. *Pete a me quod vis.* Horribatur Herodes filiam Herodiadis ad petendum quod voluisset in saltari onis præmium: cum verò illa inquireret voluntatem matris, à qua intellexit velle caput Baptistæ, Herodi post consultam matrem respondit: *Volo ut protinus des mihi in disco caput Joannis Baptistæ.* Cur non dixit matrem suam velle? Si voluntas erat matris, dixit suam? *Volo ut des.* Quia voluntas parentum est etiam filiorum: non se gereret filiam Herodiadis, si cū ea non conspirasset in eadem tyrannidè. Sectantur filij in omnibus parentum vestigia & mores. Quando Joseph voluit fratres suos de furto convincere, iussit includi pateram suam in sacco Benjamin: *Scyphium meum pones in ore sacci junioris.* Cur non in saccis aliorum? Quia alij erant filij Liæ, Benjamin filius Rachel, quæ surripuerat simulacra parentis sui Laban: *Furata est idola patris sui.* Ut igitur Joseph facilius persuaderet furtum, voluit ut imponeretur filio illius matris, quæ olim in simile delictum inciderat.

496. Misit Ochozias qui de eisdem sanitate consulere Idolum Beelzebub. Tam altas egerat diabolus radices in corde Principum Israelis, ut vellent etiam reperire veritatem in totius mendacij fonte ac parente. Con-

Mar. 6.

Voluntas
patrum
est filiorum

Gen. 41.

Gen. 31.

4. Reg. 1.

Consilia
diaboli
placent
maius Regibus.

Fl 4 sulta

sulationem pessimam interceptit Deus, injungens Eliæ, ut à via revocaret Regis nuntios, eisque regredientibus intimaret non surrecturum Regem à lecto, in quo agrotus decumbebat. Deus enim agrè fert velle Principes scire medijs diabolicis, quæ humanis assequi nequeunt. Omnibus incùbit reverenter expectare seriem Divinæ providentiæ, quæ licet nostro appetitui quandoque videatur fera, meritis tamen semper tempestiva est.

497 Voluit Ochozias consulere dæmonem, & ipsa consulatione illi peperit supplicium: nam scelerati capiunt frequenter exitiū, unde auxilium prætolantur. *Fuisti baculus arundineus Domini Israel, quando apprehenderunt te manu, & confractus es, & lacerasti omnem humerum eorum.* Loquitur Deus cum Ægyptiorum Rege, & ait ipsum fuisse tamquam baculum arundineum filijs Israelis. Cùm enim Hebræi debuerint implorare opem à Deo, auxilium, petere ab Ægyptijs; in cujus delicti pœnam statuit Deus, ut Rex à quo opem, & levamen sperabat, ipsis maiori tormento fuerit: quaesierunt sustentaculum in illo, tamquam in arundine, quæ debilis est, & sustinendo oneri impar; quandoque fracta offensionem & vulnus infligit levamen quaerentibus.

498 Accipiens Ochozias à famulis regredientibus præfagium Eliæ, tamquam novum aspernatus est. Est enim valde inusitatum apud Principes audire veritatem,

quæ dolos detegat. Nam aulici quò sunt Principi magis familiares, eò magis illi veritates occultant. Confestim misit ducem quinquaginta stipatum militibus, qui Eliam afferret, sibi persuadens veritatem in aula subito convertendam in adulationem, quæ sola apud Principes locum habet. Dux sedulitate & arrogantia peregit Regis mandatum, ita ut igne cælitus decidente correptus unà cū militibus interiret: *Descendit ergo ignis de celo, & devoravit illum, & quinquaginta viros.* Misit Rex secundum ducem, & hic eandem subijt prioris pœnam, quia superbiam eandem æmulatus est. Cælestis ignis à vinculis, & impio Rege tuebatur Eliam, quia cælesti igne Elias defenderat Divinum honorem contra prophetas Baal. Tertium denique Ochozias misit ducem: & hic in exequendo Regis mandato adeò se gessit comiter & temperatè, ut impetraverit Prophetæ adventum: *Surrexit igitur, & descendit cum eo ad Regem.* Descendit Propheta, ut Regi ostenderet impietatem ejus parentis Achab transire ad filios suos, sicut hæreditas transit ad successores.

§. SECUNDUS.

Cū ingratitude superbia nata est.

499 Primus ingratus & superbus fuit Lucifer: necnon ex ingratitude & superbia Adamus perijt. Quæro tamen, cur superbia cum ingratitude nata est, &

4. Reg. 1.

& utramque severiter Deus punit: *Descendit ergo ignis de celo, & devoravit eum.* Quia utraque filia legitima est oblivionis, & ignorantia. Ingratus ut obliviscatur debitum, fit nescius: superbus adeò nescius, & immemor est, ut se ipsum nesciat, & obliviscatur. Nullum vitium magis adversatur Deo, quam superbia: nam ex superbia voluit Lucifer æquare Deum potentiâ, & Adamus scientiâ; ob quas insanas cogitationes decidit Lucifer in Erebum, cui Adamus mansit obnoxius. Præcipua igitur virtus, qua Servator discipulos erudijt, fuit humilitas: *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Nec minister Dei esse potest, qui se temperatè & submissè non gerit. Ex superbia duo priores Ochoziæ ministri periere: ex comitate & submissione tertius servatus est, ut tandem intelligatur, plus valere apud homines urbanitatem, quam potentiam: certè quod nec movere potest multiplex superbia, unica comitas subigit.

Superbia est merus timor.

500 Nata videtur ad exprimendum superbos opinio illa Philosophorum, qui afferebant continuū ex solis coalescere indivisibilibus, sed tumidis. Sunt enim homines, quorum dotes ita sunt exiguæ, ut vix attingant parvitatem indivisibilibus, sed tument arrogantia, quam ostentant. Unum vellem monere, tumidos ex ipsius naturæ documento, scilicet, quod grave est, ad locum infimum tendere, ita ut quò maior ingentis corporis sit gravitas, eò

Gravitas & auctoritas humilium.

vehementior in centrum decur propensio. Qui honori cedunt, locum merentur sublimiorem. *Aqua omnes quæ super calos sunt.* *Humilitas bono auct. Pjal. 148.* Quid? aquæ super calos? Ita: quia in mundi primordijs erant aquæ veluti dominatrices, editiori nempe loco super universam terram, jussit illis Deus, ut juri suo cederent, descendentes in locum inferiorem, ut tellus appareret: *Cogregentur aqua omnes in locum unum, & appareat arida.* *Gen. 1.* Sint igitur aquæ collocatæ super calos: sic enim Deus sublimat omnes, qui descendentes suo juri cedunt pro alijs honorandis.

501 Non augetur, qui se maiorem, sed qui se minorem facit: nec certior via est ad sublimitatem, quam ea, qua descenditur ad depressionem. In Bethlehem fuit Christus dux Israelis: *Ex te enim exiit dux, qui regat populum meum Israel.* *Mich. 4.* In monte Sion fuit acclamatus Rex & Dominus universi: *Fudatur exultatione universa terra mons Sion, latera Aquilonis, civitas Regis magni.* *Psal. 47.* Cur dicitur in Bethlehem habuisse dominium limitatum, at in monte Sion nullis terminis circumscriptum? In Bethlehem Christus ex humilitate natus est inter bruta, magnum sapientiæ Patris tormentum: at in monte Sion provolutus ad pedes discipulorum, illos lavit. Proh mirabilis maiestatis depressio! Igitur ubi se plus dejecit, ibi altius sublimetur: ubi magis occultavit maiestatem, ibi maior appareat maiestas. Conferamus ad hanc rem duolapides antiquos, qui

Humilitas exaltat.

Gg forte

fortè ex novitate comparationis arridebunt. Prior lapis fuit Davidis, quo gigantem occidit: *Mi-*

1. Reg. 17. sit manum suam, tulitque lapidem.

Posterior lapis fuit Danielis, quo superbi Regis statua percussa est: *Percussit statuam in pedibus.*

Dan. 2.

Fiat modò comparatio: lapis Davidis non crevit, imò disparuit: lapis Danielis crevit adeò, ut univèrsam mundum impleverit: *Factus est mons magnus, & implevit*

Dan. 4.

universam terram. Quænam ratio disparitatis, ut lapis Davidis disparuerit, lapis Danielis ita creverit, ut univèrsi orbis spheram occupaverit? Lapis Davidis se erexit ad gigantis caput: *Percussit Philisthæum in fronte.* Lapis Danielis se submisit ad pedes statuæ: *Percussit statuam in pedibus.* Lapis igitur Davidis elatus minuatur, lapis Danielis submissus crescat.

Honor ab

honore

provenit.

Ioann. 12.

502 Sicut qui se plus abjicit, plus ascendit, ita qui alios magis honorat, magis honoratur. *Clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet te,* dixit Christus alloquens Parentem æternum. Cùm enim peculiare sit honoratorum honorare, voluit Christus priùs honorari à parente, ut postea sic honoratus plus & aptiùs Parentem ipsum honoraret. Ad hæc, qui honorari vult, debet prior honorare: *Clarifica, ut clarificet.* Debes mihi impendere honorem, quem à me speras: aliter tuo honori deero, si tu meo defueris.

A d Rem

12.

Honore invicem prævenientes. Monet Apostolus ut unusquisque certer alium honore vincere. At quomodò fieri potest, ut inter

duos detur mutua honoris præventio? Certè impossibile hoc est: at ne quis desit ingenuitati, & urbanitati, ut sic magis honoretur, vult Apostolus ut nitatur ad impossibile pro alio honorando. Nam incivilis superbus semper alijs odio, & dedecori est: & quidem superbia nata cum ingratitude omnes dedecorat, reddit, que ipsi Deo abominabiles.

§. TERTIUS.

Ingratitudo Principum immedicabile malum est.

503 Perlatus ad Regis conspectum Elias, omnè anteverrens rogationem, illi prænuñtiavit indubitata mortè ex morbo, quo afflictabatur, ob id quòd consulerit dæmonem, & non Israelis Deum. Aulicis videretur Elias nimis properus in denūtiatione mortis: nam ex mente aulicorum grave delictum est aperire dolos Principi. Item adulatoribus videretur supplicium nimis severū; cùm Deus dissimularet cum populo idololatra, & occideret Regem ob consulendum dæmonem de sua sanitate: nam adultores etiam consultationes cum diabolo in Regibus probant. Verùm Elias se gessit ministrum Dei libertate qua Regi supplicium illud capitale indixit, & Deus justum judicem in tali decernèdo, & infligendo supplicio. Ministri Dei eò sunt liberiores, quò periculum maius est: quicumque enim zelat Divinū honorem, homines

non

non veretur. Nec Moyses Pharaonem, nec Elias Achab sævos tyrannos metuerunt, ut detesta veritate illis constanter ac liberè dolos aperirent.

2. Reg. 18.
Scientia
eventuum
in Principe
Ioan. 3.

Solent ministri suis Principibus, timore hominum deterriti, occultare pericula, seque ad ipsorum nutum fingentes, voluptati attemperare. Lacrymabatur populus, & ministri Sauli tegebant causam luctus. Clamabat Jonas per plateas civitatis deterrens Ninivitas à sceleribus, eisque suadens poenitentiam timore interitus, & Rex fuit ultimus qui accepit clamores. Ad Principes accedunt notitiæ post eventus: ex quo mala reipublicæ evadunt immedicabilia; siquidem quando Principi intempestivè deteguntur, remedio carent. Satis se probavit justum Deus in puniendo Ochozia: cū enim Rex crebrò moneretur à cælo, ut respiceret à culpis, mansit rebellior & obstinatio in idololatria: & qui contemnit cælestes monitus, divinæ justitiæ rigorem sustinet.

Parentum
impatas
in filijs.

504 Obijt Ochozias morbo extinctus, & sceptrum unà cum impietate transivit ad fratrem suum Joram: nam impietas paritum filijs hæreditaria est. Suscepit Joram sceptrū potioribus exordijs, quàm sui antecessores: nā dejecit festim idola, quæ Achab pater suus erexerat: fure tamen exitus latei ac fragiles; siquidem eundem Jeroboami cultum professus est. Solent omnes ferè Principes exordiri regimen facta mutatione præcedentis, ut

ostendant se illud corrigere, ac reformare: accidit tamen frequenter ut ipsa mutatione reddant deterius: non enim minùs difficile est rempublicam veterem reformare, quàm formare novam. Ut Deus orbem conderet, sua omnipotentia usus est: *Dixit, & facta sūt.* Ut postea repararet, etià Noemi accivit opem: *Ingrede te domus tua in arcam.* Non quòd eadem omnipotentia foret destitutus, sed ut appareret difficultas reformationis. Voluit juvari hominibus, ut felici evètu repararet, quod effrænus hominum licentia dejecerat. Sex diebus molitus est orbè: *Die septima requiescit:* triginta tribus annis nobiscum Christus versatus est, ut reformaret, nec sine omni profuso sanguine reformationem peregit: *Quam acquisit sanguine suo.*

Gen. 1.
Reforma-
tionis dif-
ficilis.
Gen. 6.

Act. 20.

Reforma-

io quid

exigat.

2. Reg. 3.

505 Postulat reformatio tempus, laborem, & prudentiam. David se excusavit à puniendo Joab ob insidiosam necem, quam intulerat Abner: quia reputavit minus inconveniens dissimulare cum supplicio, quàm odibile regimen auspicari à rigore. Imbuit Deus Salomonem mirabili quadam sapientia: nec illius commendavit usum ad regimen sed ut insisteret vestigijs Davidis parètis: *Sicut ambulabat pater tuus.* Quia Princeps in gubernàdo sequi potius debet exempla, quàm id. as. Ex alteratione humorum nascitur morbi: & solus Deus potens est novitate quadam opem ferre afflictis rebus. Verùm hoc dictamen sano modo intelligerè

1. Reg. 3.

Gg 2 dum

dum est: quando enim malum planè innotuerit, ejus correctio non tam mutatio, quam remediū appellandum est: Deus enim ut hominibus mederetur, suam legem mutavit, in locum deficientis scriptæ substituens gratiam. At mutatio Joram non fuit remedium, sed hypocrisis: nam ejus cor æquè fuit ingratum, & infidele ac parentis ipsius Achab: quia Principum ingratitude filij hæreditaria est.

§. QUARTUS.

Nullum vitium Deo magis abominabile quàm hypocrisis.

506 Dejecit Joram idola parentis sui Achab, & Deus ipsum Joram dejecit sagitta alia simili illi, qua interierat pater ipse Achab: *Egressa est sagitta per cor ejus.* 4. Reg. 9. Quid? eodem supplicio afficitur qui idola dejecit evertendo, & qui idola erexit colendo? Videatur immodicus rigor ex inæqualitate. Non fuit rigor; sed æquitas, & justitia. Siquidem postquàm Joram evertit idola Achab, adoravit vitulos Jeroboami; proindeque fuit zelus simulatus, & fictus; nullum verò idolum magis abominatur Deus, quàm figmentum. Nam hypocrita dehonestat nimium ipsam honestatē, & sanctitatem, faciendo illam tegmen iniquitatum, & scelerum, in quo homines decipit, & Deum irridet: *Va mundo a scandalis*, dicebat Christus. *Va vobis hypocritæ*, dicebat iterum idem Dominus. Eo-

Matth. 18.

dem modo dolebat de scandalis atque de figmentis; quia non minus inferunt mundo detrimentū scelerati scandalosi, atque hypocritæ fraudulentis.

507 Abominatur Deus aded fraudes, & figmenta hypocritarum, ut cum dignetur manu propria animadvertere in reliquos peccatores, hypocritas pertæsus, manu aliena quasi è longinquo puniat. Per Isaiam minatur Deus se missurum contra Assur ministrum, qui puniat omnes fraudulentos Israël: *Ad gentem fallacem mittam eum.* Provocatus Deus sceleribus civitatum Pentapolis agit de infligendo supplicio per se ipsum: *Descendam, & videbo.* Cur in primo casu mittit punitorem, in secundo descendit puniturus? Ita Deus abominatur hypocritas, ut etiam puniens eos videre non sustineat. Cōdolebat, & compatiebatur Christus peccatoribus; at cōtra hypocritas ita indignabatur, ut vehementer objurgaret; quia cum malitia sint dæmones, volunt apparere Angeli.

508 Tentat diabolus Christum in deserto ter, & objurgatus præcipitur recedere, manifestata obligatione Deum adorandi, illique soli serviendi: *Vade Satana.* Tentant hypocritæ Christum Hierosolymis, tacti religione, quod discipuli non lavabant manus ante sumendum cibum: & Dominus eos asperissime carpit tamquàm legis transgressores, verbis mendaces, cordibus fraudulentos: *Hypocritæ, benè propheta vit*

de

de vobis Isaias dicens: *populus hic labijs me honorat: cor autem eorum longè est me.* Cur severiùs tractat Christus hypocritas propter falsum scrupulum lavandi manus, quàm diabolus ipsum propter tres malignas tentationes? Quia diabolus voluit exire à dolo, & Christum agnoscere tentationibus: at Pharisei hypocriti volebant decipere mundum, & ignorare Christum. Diabolus lapidibus usus est ad explorandam veritatem: hypocritæ arripuerunt lapides contra veritatem, ut scilicet lapidarent Christum. Inter diabolos nullus magis diabolus, quàm hypocrita. Sociatur hypocrisis fictione, & adulatione, quia fraudis, & falsitatis filia est: & certè sunt hypocritæ, hostes hominibus magis infens, & Deo magis abominabens.

509 Princeps omni etiam adhibita industria nequit ita se fingere, ut reputetur alius quàm est: habet enim plurimos suarum actionum spectatores: & sicut nunquam omnes decipiunt unum, ita nullus est qui decipiat omnes. Quia fictus Esau, fuit hominibus, Deoque odibilis: & eadem ratione punitus Saul. Meditatur Herodes dolo agnoscere à Magis natalitium Christi, & Evangelista dolum referens, denegat illi nomen Regis: *Tunc Herodes clam vocatis Magis.* Est enim vitium abjectum, & vile decipere. Herodes tamquam Herodes fingere potest, sed non tamquam Rex. Dixit Job regnare hypocritam in vassallorum supplicium. Ra-

Iob. 34.

tio est: quia legitimus Rex in bonum, & felicitatem suorum regnat, & felicitas regnare nequit, ubi regnat dolo: felices enim vivere nequeunt qui decepti vivunt. *Adjuro vos per Jesum, quem Paulus prædicat*, dixerunt filij Scævæ cuidam dæmoni, qui miserimi cujusdam corpus occupaverat: quibus dæmon respondit, se probè nosse Christum, & Paulum, sed ignorare illos, qui cum forent Judæi, volebant apparere Christiani: *Et incidens in eos irruit contra eos.* Si diabolus universæ iniquitatis præceptor est, cur sic vexat suæ scholæ discipulos? Quia etiam diabolus sustinere nequit quod re ipsa pravus velit probus apparere.

510 *Veni igitur, & maledic populo.* Si metuit Israël, cur non cogit milites, & parat exercitum: sed juvatur auxilio pseudoprophætæ Balaam? Sibi habuit persuasum nihil efficacius ad destruendum Israël, quàm implorare opem cujusdam hominis hypocritæ, qui re vera pessimus, apparebat sanctus. *Vnus ex vobis diabolus est. Amice ad quid venisti?* Quid? In Christi societate, & domino appellatur Judas malitia diabolus, & in horto appellatur ex benevolentia amicus? Ita, quia Judas inter Apostolos, & in societate Christi degens, venenum prodicionis occultabat, illud tegens velamine hypocrisis; at in horto ducens satellites, se gessit manifestum proditorem: & idèo magis provocavit indignationem Christi in priori, quàm in poste-

Gg 3 riori

Hypocritas quoniam dicit Deus. Matth. 5.

Supplicium hypocritarum.

Isai. 10.

Gen. 17.

Princeps hypocrisis, & fraudis vitet.

Matth. 4.

Matth. 2.

Matth. 19.

Hypocritæ pessimus.

Nam. 22.

Ioan. 6. Matth. 26.

riori eventu: quia peior est hypocrita sua sanctitate ficta, quam proditor sua iniquitate manifesta.

§. QUINTUS.

*Princeps esse debet in verbis cantus
& maturus.*

*Electio Ie-
hu in Re-
gem.
4. Reg. 9.*

511 Voluit Deus punire Joram, & extinguere omnino familiam Achab, ad quod delegit Jehu filium Josaphat. *Unxi te Regem super populum Domini Israël, dixit illi Propheta Dei nomine: Et percuties domum Achab domini tui, & ulciscar sanguinem servorum Prophetarum.* Vivente adhuc Joram unctus fuit Jehu in Regem tamquam Dei instrumentum ad puniendum familiam Achab, ut ulcisceretur sanguinem innocētem, quem Rex impius effuderat. Quid? pro supplicio impendit Deus regnum, & eligit Regem, ut puniat? Ita: ut intelligatur qualis Dei sit voluntas, & quam avida ad puniendam ingratitude: similiter nullum aptius promptiusque ad puniendum instrumentum esse, quam manum Principis propriam conservationem ex aliorum destructione sperantis. Non quievit Baasa donec universam familiam Jeroboami extinxit: & Zambri nulli ex confanguineis, vel famulis Baasa pepercit. Est ambitio sceptri quaedam veluti hydropisis humani sanguinis, quæ in mundo plurimos constituit Herodes. *Venit in domum patris sui, & occidit fratres suos.* Oc-

*Ambitio
ni crudeli-
tatis.*

Ind. 8.

cidit Abimelech fratres suos, quando ipsum crudelis dominandi ambitio invasit. *Ille homicida erat ab initio.* Cur vocatur diabolus homicida ab ipso nascentis mundi exordio, si prima ejus vox non indicavit appetitum occidendi, sed ascendendi: *Qui dicebas in cor-4. Reg. 14. de tuo: In celum conscendam?* Eo ipso quod anhelavit ambitiole locum sublimem, fuit homicidiorum executor, & procuravit mortem filij Dei, ut ejus thronum occuparet.

*Convicia
indigna
Principe.
4. Reg. 9.*

512 Acclamatus Jehu, & jam à populo observatus tamquam Rex Israelis, statim quaesivit Joram, & in itinere obvium convicijs laceravit, illi exprobrans matris Jezabelis flagitia: *Adhuc fornicationes Jezabel matris tue, & veneficia ejus multa videntur.* Deinde emissa sagitta confixit, & exanimem projici jussit in campum, ubi fuerat lapidatus Naboth. In exequendo supplicio æquè enituit zelus, atque in infligendis contumelijs apparuit vilitas: nam ex ore Principis nullum debet verbum excidere, quod alterius honorem lædat: præcipuum munus Principis est condecorare omnes. Maledictionem Ruben imprecatum est Jacob his verbis: *Effusus es sicut aqua, non crescas.* Illi tamen impendit benedictionem Moyses: *Vivat Ruben, & non moriatur.* Quid? benedicit Moyses illi, cui maledixerat Jacob? Ita: Jacob erat homo privatus: Moyses Princeps populi. Non decet Principem verbis suis aliquem dehonestare, cum debeat honorare omnes.

Luc 7.

omnes. *Quia peccatrix est, dixit Phariseus de Magdalena: & Christus: Vides hanc mulierem.* Christus erat Rex, & hic etiam peccatores honestare debet.

4. Reg 20.

Neque hoc volo ut fiat, nisi ut revertatur. Cur noluit Ezechias solis progressum, sed regressum? Quia sol quod magis progreditur ascendendo, eò magis decrevit umbræ, & quod magis regreditur descendendo, eò umbræ plus crescunt: est Sol Regis symbolum, sicut umbræ subditorum, quos Rex nunquam minuere, sed semper augere debet, etiam si ad hoc oporteat descendere.

*Supplicium non
ex odio.*

513 Aliud est supplicio, aliud contumelia afficere; contumelia pullulat ex odio, supplicium ex justitia, quæ ut multos servet, paucos castigat. Lingua Principis se debet exhibere in puniendo misericordem, non vindicem: nam compassio est virtus; vindicta, passio. Illud obnixè à Deo precabatur David, ut frænum sibi injiceret, quasi sui oris custodem, ne excideret verbum, etiam contra suos conviciatores, & detractores. Erat Princeps David, & Princeps etiam contumelijs provocatus recusat esse maledicus: nam maledicere actio est vilissima. *Mors, & vita in manibus lingue, dixit Spiritus S.* Occidere lingua, animalis veneniferi, proindeque vilissimi peculiare est. Instar linguarum ignearum decidit in terram Divinus Spiritus: & cū linguæ illæ apparenter foret ignis ad comburendum, realiter errant lucas ad illustrandum: *Appa-*

*Lingua
Principis
gnalis.
Psal. 28.
Prov. 28.*

ruerunt dispersit a lingua tamquam ignis. Primum verbum, quod Deus protulit in hoc mundo, fuit directum ad lucis productionem: *Fiat lux.* Sic nobis significavit ille Regum ac Principum omnium Monarcha, ex ore Principis debere solam lucem absque ullis tenebris defluere, ut neminem decoris, vel ignominie tenebris obscuret, omnes honorum, ac dignitatum radijs illustret.

*Verborum
Principis
efficacia*

514 Princeps esse debet in puniendo æquus, & in loquendo circumspectus: æquitas est totius reipublicæ harmonia, & proindeque fuscimentum sceptri: verba Principis quandoque vitam afferunt, quandoque necem inferunt. Ananias occubuit auditis tantum Petri verbis: *Audiens autem Ananias hæc verba, cecidit.* Lazarus ad vitam revocatus est Christi verbis: *Lazarus veni foras.* Vitam recipit Lazarus honoratus prius à Christo, à quo fuerat vocatus amicus: *Lazarus amicus noster dormit; vitam amittit Ananias, qui objuratur à Petro tamquam mendax: Non est mentitus hominibus; sed Deo.* Gessit se Christus Principem benignum: & idè ob Lazari mortem ploravit: gessit se Petrus Principem severum, cum arguit Ananiam de pretio venditi agræ occultato. Verba Principis manufieri honorando vivificant: verba rigidi ac severi vulnerando occidunt. Idem Petrus Christum agnovit ex verbis ut pote vitalibus: *Domine, ad quem ibimus? Verba vitæ æternæ habes.* Princeps, cujus verbis ita nutri-

Joan. 6.

untur ac reficiuntur subditi, ex illius alloquio vires & animos capiant, non deseritur propter alium, reliqui omnes propter illum deseruntur: *Ad quem ibimus? Et idcirco Princeps debet esse in verbis cautus & maturus.*

§. SEXTUS.

Supplicium ingratitude impie Jezabelis.

Jezabelis supplicium 515 Accipiens Jezabel ingressum esse Jehu terram Jezrahelis, in quam se ipsa receperat, præcipua ejus cura fuit se comere, & ornare: *Depinxit oculos suos sibi, & ornavit caput suum.* Quid? timet adversarium Jezabel, & se concinnat? Ita: quia ex timore pulularunt omnes concinnationes, & ornatus. Deliquerunt primi parentes Adamus & Eva, peccatoque fœdati se statim absconderunt à Deo ex timore, sibi que concinnarunt tegmina; quibus possent apparere: *Consuerunt folia ficus, & fecerunt sibi perizonata.* Concinnatio in hominibus infamia est, in fœminis deceptio: pulchritudo enim nescit pigmenta, & pigmentis augetur fœditas.

Princeps tempore anni Intellexit Jezabel quod turrim jam occupaverat Jehu, & accedens ad fenestram, rogavit, vellet ne assimilari Zambri, qui occiderat dominum suum? Jussit confestim Jehu Jezabelem dari præcipitem, quæ illico projecta est, & contracta interijt: *Aspersusque est sanguine paries, & equorum ungula conculcaverunt eam.* Teme-

raria interrogatio! Crudelis resolutio! Rogavit temerè, quia saltem in angustijs oportet Principes temperatos esse. Deliberavit crudeliter Jehu: quia nullum verbum etiam probrosum mulieris virum de decorat: & nullum dedecus infertur mulieri per viros, quo viri ipsi non dedecorentur; illas igitur sustinere, virtus est; colere obligatio.

516 Præcipitata jam, & ex ruina veluti lacerata Jezabele, præcepit Jehu famulis suis, ut cadaver sepelirent, & sic honestarent utpote Regis filiam: *Sepelire eam, quia filia Regis est.* Jussit eam mandari tumulo, quia non poterat quiescere, donec videret tumulatam; nam sceptri ambitio solum in sepulchro quiescit. Voluit honorari tamquam Regis filiam, quia jã obrinebat sceptrum, & etiam tyranni volunt maiestati honorem habendum. Puniatum Jezabel propter sua flagitia: sed honoretur tamquam filia sui parentis. Filiam Regis appellavit, non Reginam; quia hoc nomine indigna est, quæ tyrannidi, est perdere maiestatem: siquidem magnitudinis titulos sæva impietas extinguit, pietas tuetur.

517 Cùm famuli Jehu cadaver Jezabelis diligenter conquirerent, nihil invenerunt præter calvariam, pedes, & extremitates manuum: *Non invenerunt nisi calvariam, & pedes, & sumas manus.* Nam reliquum aves, & aliæ voraces animantes in se ipsis sepelierant: crudeles enim tamquam belluæ

belluæ sævitia in belluarum nutrimentum vertuntur. Biberant canes sanguinem Achab: *Limxerunt canes sanguinem ejus.* At Jezabelis unà cum sanguine vorarunt carnes: *Comedent canes carnes Jezabelis.* Cur maius supplicium Jezabelis, quam Achab, si uterque patravit delictum? Verum quidem est quod Rex usurpavit vineam Naboth: at Jezabel ad hunc finem induxit testes falsos: *Scripti itaque literas ex nomine Achab.* Ideoque tamquam inventrix sceleris, cui suam locavit industriam, maiorem subjicit penam.

518 *Flagellavit Dominus Pharaonem, & domum ejus propter Sarai uxorem Abraham.* Redde viro suo uxorem, quia Propheta est, & orabit pro te, & vires. Si Deus revera punivit Pharaonem, quod usurpaverit uxorem alienam, cur solum intendit minas Abimelech propter eandem culpam? Quia Pharaon suo exemplo persuasit delictum; Abimelech à Pharaone tyrannidem didicit, & ideo maiori pœna delicti authorè affecit. Jezabelis mansit calvaria in monumentum fragilis pulchritudinis; nam eadem hora, qua se impia mulier ornavit, ut conciliaret gratiam, versa est in tetram calvariam, ut pareret horrorem: pedes manserunt, quasi affectuum & viarum indices; ut significarent viam tyrannidis habere pro meta interitum. Manserunt extremitates manuum, ut intelligeretur manus ferocis mulieris fuisse punitas tamquam extremè crudeles.

Author peccati puniatur magis.

519 Proh quanta fraudis apertio mortalibus! Contempta magnitudo infami nece: pulchritudo Jezabelis versa in horrorem! Vanitas superbior conculcata à brutis, vorata ab avibus? Manus illa æquè pretiosæ ac crudeles, quæ intulerunt mortem Naboth, & vitam attulerunt innumeris sceleribus, datæ in prædam volucris, in spoliis canibus? Quid profuit Jezabeli maiestas & pulchritudo, si mors eam æquavit reliquis mortalibus, & sævitia omnibus miserrimis? Non patitur Deus pulchritudinem crudelem, vel maiestatem tyrannam; non enim natura suas contulit dotes, neque fortuna sua bona, ut foret instrumenta nequitiae, sed motiva gratitudinis; non in Dei conditoris & collatoris offensam, sed obsequium.

520 Quadrare potest electio in pulchritudinem. Antequam sancti Angeli vocarent sponsam electam, dixere pulchram: *Pulchra ut Luna, electa ut Sol.* Sic ostenderunt fuisse sponsam ad cælum electa, quod pulchritudine benè uteretur; quæ enim pulchritudo est ad aspectum, instrumentum esse potest ad gloriam. Cum tamen Jezabel debitorum fuisset immemor, ruit in exitium tamquam ingrata Deo, ut tyranna erga Vassallos. Duo præcipue inter alia observari debent Principi, alterum se mortalem esse, alterum se ratione de scepro rediturum supremo Principi Deo; ut sic recordatio mortis ostendar fragilitatem vitæ, & timor judicij

Hh obliga-

*Humana-
tum tunc
fragilitas*

*Pulchritudo electa
esse potest.
Cant. 6.*

*Crudelitas
supplicium.
4 Reg. 9.*

Virtus in
Principe,
illum ater-
nat.

obligationem sceptri. Quod Princeps est magnitudine excellens, eo est mutabilitate fragilior: siquidem conjungit aegritudines naturæ incommotis dominationis maioris: & certè nulla alia magnitudo vendicat perpetuitatem nisi virtus; est enim immortalis animæ qualitas, quæ cum eadem perseverat.

Creavit summus Conditor Deus volucres, & reliquas brutas animales ex materia pura, & solum hominem ex rebus impuris, scilicet luto, & yili terra, ut sciret homo qualiter debuerit tractare corpus suum, nempe ut rem vilem & caducam, animam verò tamquam spiritum nobilem, & immortalem. Fecit Deus corpus humanum ex terra ad documentum hominis, & homo facit animam ex terra ad sui abjectionem.

§. SEPTIMUS.

Zelus cum impietate ambitio est.

Memoria
impij de-
gnæ.

521 Persecutus est Jehu supplicium in familia Achab, & postquam interfecit omnes ejus liberos, nulli consanguineo, amico, vel familiari pepercit, ut omnino aboleret memoriam impij Achab. Vult Deus impij memoriam transire instar tempestatis; vita enim ipsius tempestas est. Supplicio denique metam ut imponeret Jehu, gladio confecit omnes prophetas, & sacerdotes Baal, & hujus simulachrum redexit in cineres: *Delevit itaq; Jehu Baal de Israel.* Fuit opus Deo adeò proba-

4. Reg. 10.

tum, acceptumque, ut jussit Deus per Prophetam gratificari, & ratam haberi promissionem conservandi sceptrum in ejus familia usque ad quartam generationem. Prætextus tamen quo mandavit executioni supplicium Jehu, laudabilis non fuit; nam se finxit devotum idolo Baal, & ejus cultui.

Achab coluit Baal parum. (aiebat)

ego autem colam eum amplius. Divina lex adeò sincera & pura est, ut nullam ferat simulationem; nam jubet ut os fateatur quod cor profetur, & nemo utatur medio illicito ad finem honestum.

522 Zelum exhibuit Jehu in supplicio illo inferendo: ut verò se intellexit in sceptro gerendo tutum, egit idololatram: sceptrum enim quàm plurimos reddidit ingratos & infideles. Existimatio hominum beneficium maximum est, & cum à Deo confertur, contra Deum influit ingratitude: siquidem beneficio maximo infidelis redditus homo est. At cur ingrati in infidelitatem labuntur? Quia ingratitude venenum est in corde genitum; & cor veneniferum, fidele esse non potest; genitum hoc in corde Judæ venenum eas radices egit, ut respuerit applicita per Christum Servatorem remedia, prævalente infidelitate.

523 Punivit Deus ingratitude Jehu bello per Syriæ Regem moto; & ideò fuit acerbis supplicium: nam David, cum Princeps esset strenuus ac felix, dicebat malle se puniri peste, quàm bello; pestis enim inferitur manu Dei, bellum

Supplicium
ex homine
durissimū

Bellum est
supplicium
maximum

bellum manuum hominum; & semper manus hominis durior ac severior est. Se ipso poterat Deus animadvertere in Pharaonem, sicut permiserat obstinationem: noluit tamen, sed per Moysen punivit, ut foret durius supplicium, cujus executor homo esset. Inter acerbissimas pœnas, quibus Deus olim torfit diabolum, fuit bellum, quod posuit inter ipsum & mulierem: cum enim diabolus sit fortissimus, & femina corporalibus destituta viribus, magnum supplicium est etiam cum ipsa imbecillitate bellum gerere. Isaias bellum reputavit malorum omnium seminarium, sicut & pacem bonorum omnium compendium; sic bonorum omnium conditor fuit author pacis, sicut qui se tali conditori opposuit, author belli. At mala omnia meretur qui simulat zelum ex ambitione, & beneficia ingratitude compensat. Accepit Jehu sceptrum de manu Dei, & fuit Deo infidelis Religione; quia ingratus beneficium maximum solvit maxima offensa.

§. OCTAVUS.

Inter Principes Israelis fuit hereditarium scelus ingratitude.

Ingratitudo est vitium hereditarium.

524 Mortuus est ingratus Jehu, & filius Joachaz, ejus sceptro & ingratitude succellit. Quia ex regula prava, seu deflexa, recta linea deduci nequit. Adactò in angustias Joachaz per Regem Syriæ, suppetias ivit Propheta E-

liseus, & Divina ope illum ab hostibus eripuit. Quid pro tanto beneficio reposuit Joachaz? Deum simul ac Prophetam omnino oblitus, Jeroboami idololatram professus, in ea vitam clausit. Est ambitio Principum fraudulenta & ingrata; quia ad satiamdam cupiditatem, omnia pollicetur, reddens omnia facilia; at post adeptum finem, satiato desiderio, quaerit prætextum, ut neget debitum: quòd si nullum reperiat, benefactorem occidit. Obijt Joachaz ex ingratitude adeò miser, ut in eo Principis umbra vix appareret; nam ingrati in ipsamet ingratitude solent reperire supplicium: Appetierunt olim coloni vineam alienam, & eodem medio, quo meditati sunt obtinere & conservare, se ipsos, ipsamque vineam perdiderunt. Hoc ingratorum supplicium est, quòd perdantur ipsidem medijs, quæ elegerant ad suam conservationem, ita ut evadant perditæ ex ijs, per quæ sperabant esse servatos.

Quid ergo faciet Dominus vineæ? Ioh. 20. Veniet, & perdet colonos, & dabit vineam alijs. Judæi deseruerunt Christum, ut haberent Cæsarem: Nos Cæsarem habemus. Et sine Cæsare, & Christo manserunt.

525 Morte Regis Joachaz sceptrum obtinuit ejus filius Joas, qui cum videret regnum in summa rerum omnium calamitate, me-

mor auxiliij, quod pater ejus invenerat in Eliseo, Prophetâ adjit, eumque patris nomine compellavit, profusus ubertim lacrymis: *Pater mi, Pater mi, currus Israel,*

Hh 2

60

Ambitio
& cupi-
tas ipsa
punit.

Eloquens
in dicendo,
missis in
gratifican-
do.

4. Reg. 13.

Et amica ejus. Principi in angustias adacto nonquam defunt verba; imò & lacrymæ ad implorandum auxilium, quo eget: deest quandoque memoria ad gratificandum pro acceptis; multis verbis petunt, paucis gratificantur: nemo ad gratificandum est magis mutus, quàm qui fuit ad petendum magis eloquens.

In spelunca Enggadi appellavit Saul Davidem filium suum, & ploravit, quia viderat dominum vitæ suæ: *Namquid vox hæc tua est, fili mi David?* (aiebat Saul) *Et levavit vocem suam, & flevit.* Item decem leprosis non defuerunt verba ad peredum remedium à Christo: *Levaverunt vocem suam dicentes: Iesu præceptor misereve nostri.* Verù ubi Saul è manibus Davidis elapsus est, illum majiori sollicitudine ad necem quæsit. Item è decem leprosis, quos

Multiloquium est præsignum ingratiæ dicitur. Luc. 17.

Prov. 14.

Malus ne sit gratus nequit esse victor.

Christus mundavit, uni tantùm suppetijt vox ad agendum gratias. Nam quorum lingua est ad petendum eloquentior, ad gratificandum est tardior, & impeditior. Est enim multiloquium antecedens certius indicium futuræ ingratiæ, & oblivionis: *Vbi plurima sunt verba, ibi egestas.* 526 Motus Eliseus lacrymis Joas (nam etiam factæ lacrymæ movent) ductusque Divino impulsu præcepit Regi, ut ex arcu, quem gestabat, sagittas excuteret; tot enim erat reportaturus victorias, quot sagittas emisserit. Tres tantum excussit Rex, & indignatus Propheta illi dixit universam Syriam fore everendam,

si plures sagittæ excuterentur; at pro triplici illa sagittarum excussione tres promittit victorias:

Si percussisses quinquies, aut sexies, si septies, percussisses Syriam usque ad consumptionem: nunc autem tribus vicibus percutes. Cur Joas non emisit plures sagittas, utpote contra hostem? Cur Eliseus non illi præcipit, ut plures emitat, & vitabit indignationem? Noluit Joas plures sagittas jacere, quia ingratitude arcu suspendit: & plures reculavit victorias, ne debitis pluribus obstringeretur. Nobis potuit respondere Joas tres sibi victorias satis fuisse, nam prima vincit, secunda destruit, tertia triumphat: & post triumphum, quod quis appetat, non superest. At longè alia causa fuit ne Joas plures excuteret sagittas: noluit esse nimis victor, ne cogeretur esse nimis gratus.

527 Non jussit Eliseus plures emitti sagittas, ne Divinum mandatum excederet: minister qui ordinationem mutat, non parit: & minister fidelis non est, qui suo Principi non obedit. Præcepit Deus Moyfi, ut alloqueretur petram: & quia Moyfes præceptum excessit, petram virgâ percutiens, non ingressus est terram promissionis. Saullem Deus privavit sceptro, quia suum mandatum transgressus fuit in puniendo Amalech.

Zelo patriæ commotus indignatur Eliseus contra incivilitatem, & nimiam fiduciam Joas: fuit enim Joas incivilis, quia non debuit pro suo arbitrio sistere in excussio-

Obedientia perfectio prodest.

1. Reg. 15.

excussione sagittarum, coarctando Divinum favorem, sed expectare tutum illius, qui jusserat excutere. Fuit nimis confusus, quia se reputavit tutum post tres victorias: & certè tunc magis timendus est hostis, quando magis victus, ut eò maior sit victoris timor, quò maior fuerit victoria. Non obtulit Deus suam protectionem Abrahamo, nisi post victoriam ab hostibus reportatam: ut ostenderet subesse maius periculum, ubi adest maior incuria ex nimia fiducia. Nam amor vindictæ, & appetitus recuperandi læsum honorem & perditas fortunas, reddunt hostem animosiorum. Ideò Josue non deposuit infertum clypeum, donec vidit extinctos gladio omnes habitatores Hay: *Non timebo millia populi circumdantis me.*

Fiducia nimia nocet.

Timor post victoriam maiorem debet Gen. 14.

Is. 8.

Auxilium imploratum post victoriam. Psal. 31.

Timor sanius.

528 *Exurge Domine, salvum me fac, quoniam percussisti omnes adversitates mihi sine causa.* Non intelligo Davidem, jam se timere, jam se non timere dicit? Ad hæc, si hostes jam debilitati, imò penitus defecti sunt, cur Dei implorat auxilium: *Exurge Domine, salvum me fac:* Timet David deficientibus hostibus: quia quando hostes adfunt, tempus est erigendi animum, exhibendique virtutem: quando defunt, prudenter timentur. Fiducia & valor invire debent ad congressum, & nõ ad incuriam: qui timet, providus & cautus est; qui nimis fidit, incuriosus. Postquam quievit procella, qua jactabatur navis illa, quæ vehebat Jonã, ait sacer

tus timuisse nautas, & vota emisisse: *Stetit mare a fervore suo, & timuerunt viri timore magno, & immolaverunt hostias Domino, & vocaverunt vota.* Non emiserunt vota sæviente tēpestate pressi, sed postquam venti posuere, & omne inflatū mare detamuit: quia prudenter intellexerant infidiosam tranquillitatem sæviorem esse procellam. Unde sicut ante tempestatem, ita in tranquillitate, quando maior affulget serenitas, præventionē opus est: quia nulla fortior urget ratio ad timenda mala, nisi quando quis securitate fruitur in illorum absentia. Cur igitur non timuit Joas quando victor? Quia erat ingratus: ingrati est putare se magis securum in retinendo favore, quando illum minus meretur: ex superbia enim sibi deberi omnia existimat.

529. Fretus Joas prælagio Elishai, suo exercitu quæsit hostem, & tribus commissis prælijs semper victor evasit. At pro gratijs ob tatum beneficium summo Deo referendis, ad ipso Deo defecit ad simulacra. Josue suis ducibus suadebat, ut post comparatam victoriam, statim Deo bonorum omnium auctori gratias referret: quasi gratitudo esset medium efficacissimum ad alias comparandas. Descendit Moyfes de monte Sinai, Divinis cumulat beneficijs, & confestim ad radicem montis, luce primū albescente, erigit altare, sacrificat, &

Tranquillitas inquit.

Ingratiæ doctus. 4. Reg. 13.

1. Reg. 4.

Gratiæ Deo agende cito. Exod. 24.

pro acceptis favoribus gratias agit: *Et mane confurgens edificavit altare ad radicem montis.* Quid? nõ esset magis e re, quod Moyfes expectaret populum, ut sacrificaret, & gratiarum actio foret solemnior? Dilatio seu expectatio illa (fateor) magis conferret ad solemnitatem, sed non ad Divinã acceptationem: voluit anticipatas & præproperas esse grates, ut securos redderet favores: nempe ut nova acciperet beneficia, pro acceptis retulit gratias.

530 Ut Christus ederet miraculum resurrectionis Lazari, Æterno Parenti habuit gratias pro miraculis præteritis. Quo documento nobis indicavit gratificari pro acceptis muneribus esse medium efficacissimum ad consequendum desiderata. Epicæterus philosophus dicitare solebat in nulla alia re detentos esse homines debere, nisi in actione gratiarum, quas perenniter Deo referrent: siquidem quidquid habent, à Deo perenniter recipiunt. Hoc naturali lumine deprehensum protulit quidam ethnicus; & non pudet Christianum Deo ingratum esse. Principes tamquã Deo magis obstricti, esse debent magis grati, itaut immortales referant gratias pro beneficijs communibus, & peculiaribus; at cum plus debeant, minus solvunt: quia ex vana elatione omnia sibi deberi credunt. Apud Principes, si beneficium ingens est, negatur: si antiquum, oblivione sepelitur: si recens, tamquam somnium evanescit: beneficia scribuntur

Beneficia impetrant gratis anticipata. Ioan. 11.

Principes ingrati esse solent.

in cera, maleficia in ære sculpsuntur.

Gratitudo virtus ad eodẽ sublimis est, ut ipsam Divinitatem indiget. Ad vitam revocavit Christus filiam Principis Synagogæ; & circumstantes admiratione hæfere defixi: *Obstupuerunt.* Ad vitã revocavit Lazarum, & multi ex præsentibus, in eum credentes, Deum agnovere: *Crediderunt in eum.* Cur Deus agnoscitur in resurrectione Lazari, & non in resurrectione filie Principis Synagogæ? Quia hujus resurrectionem non fuerat operatus ex gratitudine; ab illius enim puellæ parente nihil acceperat: at miraculum resuscitandi Lazarum ediderat ex gratitudine, ut nempe se exhiberet gratum hospitio, quo ab illius fororibus fuerat exceptus; & certè gratitudo ducit in cognitionem Divinitatis.

531 In dubium verti potest, qualisnam fuerit maior ingratitude Joas, offendere Deum ipso beneficio victoriarum, an confiteri Eliseo magnitudinem beneficij, & negare benefactorem, deficiendo à Deo ad idola? Magna reputatur ingratitude beneficio ipso offendere benefactorem; siquidem est referre malum pro bono, & uti bono ad malum: at inter omnes ingritudines maxima est fateri magnitudinem beneficij, & negare benefactorem; nam duplicata malitia est fateri obligationem, ut sit maior injuria, & acerbior de offensa concipiatur dolor. Sic fe Pharisei gesserunt erga Christum: fatebantur accep-

Gratitudo virtus divina. Marc. 5.

Ioan. 11.

Ingratitudo, Ioan.

Ioan. 11. accepta ab eo beneficia prodigiosa: *Hic homo multa signa facit.* Et ut redemptorem diffiterentur, affirmabant peccatorem esse: *Nos scimus quia hic homo peccator est.* Confessio illa geminabat injuriam, reddebatque ingritudinem molestiorem: siquidem ex maiori beneficio eruebant maiorem offensam. Ex ipsis victorijs manifesto Dei munere acceptis, eruit Joas fieri magis ingratus & infidelis Deo: nam ingrata impietas Principum Israelis, non solum fuit tabifera & hæreditaria, sed etiam immedicabilis & infidelis: quia semper vinculo quodam indissolubili Hebræo sceptro inhæsit.

532 Excedente è vivis Joas, felicitas impij Jeroboami. 4. Reg. 14. sed non è sua impietate & ingratitude, translatus est scepterũ ejus ad filium Jeroboamum, secundum in idololatria, sed primum in felicitate. Nam strenuè obtinuit, restituitque Israël omnes arces, quæ fuerant occupatæ ab Assyrijs. Fuit Jeroboamus perversus simul & felix. Patientissimus Job olim jam interrogabat à Deo causam, ob quam impiorum via esset felix. Hac similiter consideratione David se fatebatur confusum. Occulta sunt, & nimis profunda Dei judicia, semper tamen justa. Si mens humana illa assequeretur, jam non foret Deus; hoc enim nomẽ (Deus) dicit quandam immensitatẽ perfectionum, quæ non nisi à solo Deo comprehendi possunt. Certum tamen est quidquid in humanis apparet bonum & conspi-

Psal. 72.

cuum, legitimam felicitatem non esse: si enim talis foret, Christus summa sapientia & veritas nec sibi eligeret labores, nec eos impenderet suis amicis & familiaribus: nam quicunque ex corde diligit, semper conferre appetit quod melius ac felicius judicat. Quod in hoc mundo optimum est, neque in potestate, neque in opulencia consistit: hominẽ enim non condecorat potestas, non sublimant divitiæ.

533 Tollens unusquisque palliũ suum posuerunt sub pedibus ejus in similitudinem tribunalis. Quando Hebræi voluerunt Jehu acclamare, & salutare Regem, submiserunt pallia sub ejus pedibus: cur non potius imposuerunt capiti coronam, & inseruerunt manui sceptrum, & corpus induerunt purpura? Ut intelligatur eum solum esse Regem, qui humanum ornatum, magnitudinem, & felicitatem despicit calcans pedibus. *Rex Indæorum.* Titulus fuit, quem Pilatus cruci affigi jussit. At Pharisei se opposuerunt volentes ut refrigeretur: *Noli scribere Rex Iudæorum.* Rogo, si in prætorio Regem appellabant, *Ave Rex:* cur in Calvario Regio nomini contradicunt? Illis videbatur in prætorio Rex per ludibrium: at in Calvario verus Rex; quia cū in Calvario appareret pauperior, utpote omnibus omnino spoliatus vestimentis, (non sic in prætorio indutus purpura) verus Rex ostendebatur.

534 Bonorum temporalium contemptus & spoliatio, usurarium. Hh 4 rium

Contemptus rerum temporalium prodest. 4. Reg. 9.

Ioan. 19.

Pauperior in Regno honor.

Boethius temporalium amissa lucra est. Luc. 16.

rium lucrum est, quo anima ditescit. Diviti avaro satis manifestavit Abrahamus terrenas divitias illum sepelisse in inferno, sicut labores duxisse Lazarum in paradysum: *Fili recordare quia receperisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris.* Nam impiorum felicitas, est Dei iracundia dissimulata; justorum afflictio, misericordia Dei est. Christus suum natalitium non appellavit gloriam, crucem tamē, suam gloriam dixit: quia per nativitatem ingrediebatur mundum, per crucem relinquebat: certē gloriosi non sunt qui ingrediuntur mundum, ut eo fruantur, sed qui egrediuntur, ut illum deserant.

535 Fortunæ omnes hujus mundi, rerum omnium humanarum species, & magnitudo, si probè inspectentur, & intelligantur, nihil sunt. Queritur Servator suos discipulos tamquam parcos, & avaros in postulando, cum debuerint ipsum credere largum & facilem in conferendo: *Vsque modo non petistis quidquam.* Si discipuli jam petierant à Domino cathedras: *Dic ut sedeant hi duo filij mei;* cur ait Dominus nihil adhuc petijisse? Nihil petierant, quia petitio fuerat de solis bonis temporalibus, quæ pro nihilo reputari debent. Intimatum est Dei nomine per Angelum Regi impio Balthasari ipsum cum suo regno in statera appensum, minus habuisse: *Appensus es in statera, & inventus es minus habens.* Quòd in una stateræ lance positus fuisset

Temporaliū bonorum levitas, & subtilitas.

Matth. 20.

Dan. 5.

Balthasar, testimonio Angeli certum est: *Appensus es in statera.* At quòd in altera lance positum fuerit, tacetur: certum tamen est fuisse positum id quod appellamus nihil: & hoc prævaluisse Balthasari, univérsoque ejus imperio: si enim in balance res mundanæ cū nihilo ex parte altera ponderentur, absque dubio constabit minus continere ponderis. *Fugit in Ioan. 6. montem.* Christus scilicet in deserto ut declinaret Regis titulum, quem tamen acceptavit ingressus Hierosolymam. Quænam ratio discriminis? Acceptavit morti honores & glorias tunc videri aliquid, quando relinquuntur, tunc videri nihil, quando possidentur. Jeroboamus obtinuit sceptrum annis quadraginta, ut penas gehennales in æternum sustineret.

536 Miserrimus status regni Israelis, & superbia Benadab Regis Syriæ felicem ad speciem rediderunt Jeroboamum: sic enim Deus veluti compulsus attulit afflictio populo remedium, & superbo Regi supplicium: Deus enim eadem promptitudine, qua videns afflictum fovet, videns superbum punit. Ut revocaret ad vitam filium viduæ, non expectavit Christus rogationem aliquam: *Quam cū vidisset Dominus, misericordia motus super eam, dixit illi: Noli flere: & accessit, & tetigit loculum.* Cum expectaret tri-duo monitum fororum Lazari, obviam afflictionem, & miseriam statim levavit: sicut acceleravit resurrectionem Lazari, ubi vidit lacrymas fororum: ut intelligeremus Principes tūc præcipue moveri ad miseria suorum levandas, quādo oculis illas conspiciunt: & Deum æquè succurrere afflictis, atque punire superbos. Victorias, quas comparabat Benadad de Hebræo populo, suæ potentia arrogabat, & hac superbia elatus se reputabat Deum. Ob unam cogitationem tumidam Lucifer dejectus est in Erebum. Non dissimulat Deus cū superbia: qui enim dissimulat, insolentem reddit, & superbus insolens appetit coli ut Deus. Elatā Nabucodonosoris statuam cōjecto lapide prostravit Deus: quia non patitur elatā superbiam diu consistere. Eodem tempore, quo statua erecta est, descendit lapis, & hoc descendente statua evanuit. Superbia vitium est, quod veniā & remedia caret. Eodem loco quo Moyses, & populus Hebræus invenerunt periculi securitatem, reperit Pharaon, & populus Ægyptiacus naufragiū: *Nec unus quidem superfuit ex eis.* Cur experitur Pharaon tantum infortunium, & Moyses tantam felicitatem? Quia elatio Pharaoni suasit eodē hospitio mare excepturum potestatem, quo exceperat virtutem.

Superbia punitur à Deo.

Dan. 4.

Dent. 32.

Superbia deprimitur.

Luc. 7. Ioan. 11.

opposuit proceræ illi statuæ, de qua superiori numero, montem illum excelsum, sed exiguum lapidē, qui descendit de monte: quia parvitate lapidis proceritate illius opprimere voluit. *Lapis abscessus sane manibus.* Absque ullis manibus deicientibus ruunt colossæ statuæ, quas erigit superbia: quia ut decidat superbia, opus non est manibus valde impellentibus, sufficit exiguus lapis, qui leviter tangat.

Omnem nostram spem erigere debemus ad Deum, qui est Dominus exercituum, & nostrorum hostium everfor. *Si osculatus sum manum meam ore meo, quæ est iniquitas maxima, & negatio contra Deū Altissimum.* Quid? osculari propriam manum est scelus impietatis? Manus sunt instrumenta belli juxta Davidem: *Qui docet manus meas ad prælium.* Cū verò osculari manum, sit victoriam sibi ipsi adscribere, se gerit impium instar Benadad, qui instar illius operatur: siquidem per impietatem spoliatur Deum peculiari jure, quo Dominus exercituum, & victoriarum est. David non in aula, sed in tabernaculo Dei suspendit gladium sanguine Philisthæi cruentatum. Ut ostenderet se unico Deo adscribere victoriam, quam à tæto hoste reportaverat. Quia Benadad suæ potentia victorias arrogavit, subactus fuit per abjectos famulos Principum Israelis. Asa suam omnem fiduciam contulit in Deum, & manu exigua hostes innumeros debilitavit. Absque Deo omnes vires li debiles

Dan. 4.

Victoriæ in Deum referenda

Job. 31.

Psal. 17.

1. Reg. 17.

3. Reg. 12.

2. Paral. 14.

debiles sunt, cum Deo ipsa debilitas potentia est. Fortuna Jeroboami non felicitas propria fuit, sed supplicium Benadad: nam superbum punit Deus debiliori instrumento: & ingrato infideli mundi felicitatem oculis tantum degustandam exhibet pro duriori supplicio.

§. NONUS.

Ingratitudo Principum decem tribuum omnes reddidit infideles.

538 Jeroboami obitu devenit sceptrum in ejus filium Zachariam, parenti quidem similem moribus, sed duratione regni dissimilem: nam intra sex menses imperium simul ac vitam perdidit manibus Sellum Vassalli sui. Et in Zacharia extincta est generatio quarta Jehu, juxta Dei præfagium, quando illum jussit ungi in Regem Israelis ad puniendam familiam Achab. Interijt familia Jehu, quasi numquam extiterit: quia nascuntur ad interitum, qui nascuntur ad supplicium. Et cum perverfos hujusmodi ferat exitus, nullus ferè Israelis Princeps extitit, qui perverfus non fuerit. Culpæ enim Principum sunt immedicabiles: Principes enim nascuntur ex sublimitate, nutriuntur adulatione, victitant potentiâ, & hæc reddit infirmos curatu nimium difficiles. Ut decem leprosi integram reciperent sanitatē, satis fuit, ut Christus eos præsentari sacerdoti juberet. Ut verò sanaretur Naaman leprosus,

Culpa principum immedicabiles. Luc. 17.

fatis non fuit præsentari Eliseo representanti Christum, sed opus fuit lavari septies in Jordane. *Disc. 4 Reg. 15.* ficultas curationis nata non est ex diversitate infirmitatis, sed ex diversitate infirmi. Erat Naaman Princeps, & morbi Principum vel immedicabiles sunt, vel curatu nimium difficiles: nā corruptio nem ægritudinis: ex quo perpetuitas morbi est supplicium perseverantiæ in culpa.

539 Puniebat Deus hos Principes ob infidelitatem, & plurimi executioni supplicium mandaverunt. At ubi capiebant sceptrum, politica status ratio eos reddebat idololatrias: quia inter impium politicum, & infidelem nullum discrimen intervenit: & propter infidelitatem semper sceptrum amiserunt: est enim infidelitas culpa, quæ extremū supplicium meretur. *De peccato quidem, quia non credunt in me, dixit Christus de Judæis incredulis. Quid? Nō est inter homines aliud peccatum, quod Deus puniat? Est: verū infidelitas inter omnia mala culpæ ita eminent, ut sola videatur mereri nomē peccati, & rigorē supplicij.*

540 Acclamatus Sellum Rex Israelis se ad eō impie gessit, ut intra mensem in illum conspiraverit Manahen, eumque scepro & vitâ privaverit. Nā quod pravis artibus partum est, ipsidem exercetur; & quod violentam, parum durat. Regnavit Manahen decem annis eadem politica status ratione, qua prædecessores, & ejus

Infidelitas puniuntur.

Joan. 16.

4. Reg. 15. Eucant prava quantum nocent.

ejus morte sceptrum transijt ad filium Phaceyas æquè impium, ac fuerat pater: nam talis pater talem filium ad impietatis ubera nutrierat: nec habet vim minorem educatio, quàm natura. In prima enim ætate mores infunduntur hoc discrimine, quod bonis fenitur natura, in malos propendet, ad penam primæ culpæ, in quâ primus homo lapsus est. *Discite a me, (dicebat Christus) quia mitis sum. Hæc fuit natura: & quanam educatio? Butyrum & mel comedet. Qualis mansuetudo & mititas illius, cujus natura cerea educabatur melle & butyro.*

Matth. 12.

Isai. 17.

Mores boni ex educaione.

Ecd. 7.

4. Reg. 15.

541 Est bona educatio, seu puerorum institutio alimentum quoddam animæ, quo unâ cum virtute boni mores adolescent: idcirco si jure naturali tenentur parentes ad alendum corpus, eodem jure, & maiori obligatione tenentur ad alendam animam filiorum: ex eo quod sit anima superior, & pars nobilior hominis. *Filij sunt tibi, (ait Spiritus S.) erudi eos, & curva illos a pueritia illorū.* Ut scirent parentes à Deo filios accipere cum hac obligatione bonæ educationis. In Principibus hujusmodi obligatio maius onus est: sunt enim publici fontes, à quibus subditi omnes mores hauriunt.

Rebellavit contra Phaceyas dux generalis Phasee, & illi necesse intulit, ut auferret sceptrum, quo ablato acclamatus est Rex Israelis. At cum adeptus fuerit sceptrum iniquitate, ipsa iniquitas

illum scepro spoliavit, & fuit occisus à vassallo suo Osee, qui occisor salutatus Rex Israelis, fuit postremus Rex decem tribuum Israelis: & inter omnes nullus evasit ingratitude & infidelitatem contra Deum. Nam constellatio sceptri reddebat ingratos, & ingratitude infideles.

CAPUT XII.

Amissum est ex ingratitude sceptrum Hebræorum.

§. PRIMUS.

Sine fidelitate nō conservatur sceptrum.

542 **I**s Osee calamitibus oppressum regnum accepit, ut potius videretur subditus Regis Syriæ, quàm supremus Princeps Israelis. Voluit Osee excutere jugum, & fœdus inivit cum sua Rege Ægypti: cum tamen hujusmodi confederatio Syris innotuerit, Salmanazar occupavit regnum Hebræorum, & captum duxit universum populum in Syriam; & fuit hæc secunda captivitas, quam Israelitæ sustinuerūt, tenui adeo, & exili spe libertatis, ut confestim multi populi Syriæ mitterentur incolere terras Israelis: quos proinde Hebræi dixerunt Samaritanos, & habuere loco hæreticorum: ac merito; quia nihil de Divina lege observabant, nisi id à quo temporale aliquod emolumentum intendebant.

543 Perseverat adhuc in toto pene orbe hujusmodi iniqua professio:

Heb. aorū secunda captivitas

Professio fidei ex convenientia temporali iniqua. Ioan. 17.